

قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت مصوب 1400

بسمه تعالی

قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت مصوب 1400

ماده 1 - در راستای اجرای سیاستهای کلی جمعیت و خانواده و بندهای (45)، (46) و (70) سیاستهای کلی برنامه ششم توسعه و ماده (245) جدول مالیات مقرر از بخش منتظی نانو ((مصوب 4/12/1393 موضوع اجرای نقشه مهندسی فرهنگی کشور و سند جمعیت و تعالی خانواده و مواد (72)، (94)، (102)، (103)، (104) و (123) اجتماع، اقتصاد توسعه، مژش هپنچسال هبرنام نانو () نایرا ی اسلام ی جمهور ی فرهنگ و، احکام مقرر در این قانون با رعایت مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی لازمالاجراء است.

هماهنگی و نظارت بر اجرای این قانون به شرح زیر می باشد:

الف- در راستای تحقق تبصره (7) راهبرد کلان چهارم نقشه مهندسی فرهنگی کشور، به منظور راهبردی، برنامه ریزی، ارزیابی کلان و نظارت بر اجرای این قانون با رعایت مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی، ستاد ملی جمعیت به ریاست رئیس جمهور و مرکب از اعضای ذیل تشکیل میگردد:

رئیس جمهور (رئیس ستاد)

دبیر ستاد

وزرای کشور، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، علوم، تحقیقات و فناوری، ورزش و جوانان، راه و شهرسازی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، اطلاعات، امور اقتصادی و دارایی، فرهنگ و ارشاد اسلامی، آموزش و پرورش و ارتباطات و فناوری اطلاعات رؤسای سازمانهای صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، برنامه و بودجه کشور، تبلیغات اسلامی، پزشکی قانونی کشور معاون امور زنان و خانواده ریاست جمهوری یا دستگاه مرتبط

مدیر حوزه های علمیه

دادستان کل کشور

رئیس شورای فرهنگی-اجتماعی زنان و خانواده شورای عالی انقلاب فرهنگی

دو نفر نماینده مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح

رئیس سازمان بسیج مستضعفین ب- وظایف ستاد ملی جمعیت به شرح زیر است:

تهیه برنامه عمل متناظر این قانون با تقسیم کار ملی

تعیین نقش و ایجاد هماهنگی و همافزایی بین وزارتخانه ها، سازمانها، نهادها و مجموعه های مرتبط با موضوع جوانی جمعیت و خانواده و نظارت بر نقشهای تعیین شده.

پیشنهاد اعتبار دستگاه های مرتبط با این قانون در بودجه سنواتی به سازمان برنامه و بودجه کشور

دریافت گزارش سالانه عملکرد و ارزیابی فعالیتهای صورت گرفته در ارتباط با بودجه های اختصاص یافته در موضوع جمعیت و فرزندآوری

تدوین و ابلاغ دستورالعمل ارزیابی عملکرد دستگاه ها نسبت به اجرای این قانون

نظارت بر طرحها، برنامه ها و عملکرد ناظر بر اعتبارات مرتبط با این قانون

تدوین شاخصهای ارزیابی و سنجش اقدامات اثربخش بر رشد ازدواج و فرزندآوری به تفکیک بخشهای خانواده، رسانه، سازمانهای

مردمنهاد، دستگاه های اجرایی، شرکتها و مؤسسات خصوصی، مدیران، نخبگان

دریافت گزارش نهادهای ذیربط مبنی بر اثربخشی اقدامات آنها بر رشد ازدواج و فرزندآوری در جامعه مخاطب

اهدای سالانه «جایزه ملی جوانی جمعیت»

پایش زمانی و مکانی مستمر تغییرات جمعیتی در سطح ملی، استانی و شهرستانی با مشارکت مرکز آمار ایران

پایش جامع وضعیت سقط جنین در کشور بر اساس جمعبندی گزارشهای دستگاه های ذیربط و پژوهشهای مرتبط

ارایه گزارش عملکرد شش ماهه ستاد و دستگاه های مرتبط در رابطه با رشد ازدواج و فرزندآوری به شورای عالی انقلاب فرهنگی و

مجلس شورای اسلامی

تبصره 1- جلسات ستاد حداقل هر سه ماه یک بار با حضور اکثریت اعضا تشکیل میشود.

تبصره 2- ستاد ملی جمعیت دارای دبیرخانه مستقل بوده و دبیر ستاد، مسؤولین معاونتها و کارگروه های تخصصی دبیرخانه مذکور

با حکم رییس جمهور منصوب میگردند. دبیرخانه ستاد ملی جمعیت مسؤولیت تهیه طرحها و پیگیری مصوبات ستاد ملی جمعیت

را بر عهده دارد.

تبصره 3- وظایف نظارتی ستاد نافی نظارت سایر نهادهای ناظر کشور نمیباشد و همچنین شمول این نظارت در خصوص دستگاه ها

و نهادهای زیرمجموعه رهبری با اذن معظمله خواهد بود.

تبصره 4- کلیه مصوبات ستاد پس از تأیید و امضای رییس جمهور لازم الاجرا میباشد.

پ- استانداران مکلفند از طریق شورای برنامه ریزی و توسعه استان موضوع ماده 31 برنامه های دائمی احکام قانون (رکشوه توسعه ی-

مصوب 10/11/1395، راهبری، برنامه ریزی، هماهنگی بین بخشی و نظارت و ارزیابی در سطح استان در مورد احکام این قانون را بر

عهده گیرند.

ت- وزارت کشور مکلف است با همکاری مرکز آمار ایران، هر ساله به رصد مداوم میزان مولید و نرخ باروری کل در کشور پرداخته و

بر اساس آن پیشنهادهای لازم را در خصوص برنامه ریزی برای ارتقای وضعیت باروری در استانها و شهرستانها به ستاد ملی جمعیت

ارایه نماید.

تبصره- اعطای کلیه امتیازات و تسهیلات این قانون مشروط به آن است که نرخ باروری شهرستان محل زادگاه پدر یا فرزند، بالای

5.2 نباشد. این محدودیت، شامل امتیازات و تسهیلات مذکور در مواد 6، 7، 8، 17، 22، 23، 26، 40، 41، 43، 49،

66 (و) 68 و همچنین مواردی که در قوانین قبلی پیشبینی شده است، نخواهد بود.

ماده 2- کلیه وزارتخانه ها و دستگاه های زیرمجموعه دولت موظفند دستورالعمل ها، برنامه ها و منشورات مرتبط با خانواده، فرزندآوری و جمعیت را در چارچوب مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی تهیه نموده و جهت تحقق تبصره) 4) راهبرد کلان سوم نقشه مهندسی فرهنگی کشور هر شش ماه یک بار به مجلس شورای اسلامی و شورای عالی انقلاب فرهنگی گزارش دهند.

ماده 3- وزارت راه و شهرسازی مکلف است امکان استفاده مجدد از امکانات دولتی مربوط به تأمین مسکن خانوار را برای خانواده ها پس از تولد فرزند سوم و بیشتر فراهم آورد و این خانواده ها میتوانند صرفاً برای بار دوم از کلیه امکانات دولتی در این خصوص استفاده نمایند.

ماده 4- به منظور تحقق بند «چ» ماده) 102) قانون پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران دولت مکلف است یک قطعه زمین یا واحد مسکونی حداکثر به میزان) 200) مترمربع منطبق با ضوابط حد نصاب تفکیک بر اساس طرحهای هادی روستایی و شهری یا طرحهای جامع و تفصیلی شهری مصوب برای ساکنین در روستاها یا شهرهای کمتر از پانصد هزار نفر پس از تولد فرزند سوم و بیشتر به صورت مشترک و بالمناصفه به پدر و مادر، در همان محل بر اساس هزینه آمادهسازی فقط برای یک بار به صورت فروش اقساطی با دو سال تنفس و هشت سال اقساط اعطا نماید و سند مالکیت، پس از پرداخت آخرین قسط، ظرف حداکثر یک ماه، به مالکین تحویل داده میشود.

تبصره 1- برای ساکنین شهرهای بالای پانصد هزار نفر، زمین یا واحد مسکونی با شرایط مقرر در این ماده بسته به اعلام ظرفیت توسط دولت مبنی بر وجود زمین یا واحد مسکونی در شهرکهای اطراف یا شهرهای جدید یا شهرهای مجاور یا زادگاه پدر یا مادر مشروط به این که بالاتر از پانصد هزار نفر نباشد، به انتخاب مادر، بر اساس آییننامه مذکور در تبصره) 3) اختصاص مییابد.

تبصره 2- مالکیت زمین یا واحد مسکونی در صورت فوت هر یک از پدر و مادر بر اساس موازین قانونی ارث به ورثه متوفی تعلق میگیرد.

تبصره 3- وزارت راه و شهرسازی مکلف است با همکاری وزارت جهاد کشاورزی آییننامه موضوع ماده فوق را حداکثر سه ماه پس از لازمالاجرا شدن این قانون تهیه و جهت تصویب به هیأت وزیران ارایه نماید.

ماده 5- به منظور تحقق بند «چ» ماده) 102) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران دستگاه های اجرایی مکلفند برای تأمین و ارتقای کیفیت مسکن، پایان کار و عوارض ساخت و ساز، کلیه هزینه های تخصیص شبکه، انشعابات و هزینه های خدمات نظام مهندسی را به میزان پنجاه درصد) 50%) برای خانواده های دارای سه فرزند زیر بیست سال و به میزان هفتاد درصد) 70%) برای خانواده های دارای حداقل چهار فرزند زیر بیست سال برای یک مرتبه و هزینه پروانه و عوارض ساختمانی را به میزان ده درصد) 10%) برای خانواده های دارای حداقل سه فرزند زیر بیست سال تخفیف دهند. دولت مکلف است صد درصد) 100%) تخفیفهای مربوط به پروانه ساختمانی را از محل منابع عمومی در بودجه های سنواتی پیشبینی نماید.

تبصره 1- معافیتهای فوق تا مترائ) 130) مترمربع زیربنای مفید در شهر تهران، 200) مترمربع زیربنای مفید در شهرهای بالای پانصد هزار نفر و) 300) مترمربع زیربنای مفید برای سایر شهرها و روستاها قابل اعمال است.

تبصره 2- محاسبات و نظارت مهندسی در خدمات نظام مهندسی برای خانواده های فوق جزو سهمیه سالانه آنها منظور نمیشود.

ماده 6 - کلیه دستگاه های مذکور در ماده) 29) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مکلفند حداقل هفتاد درصد (70%) از ظرفیت منازل مسکونی سازمانی در اختیار خود را جهت بهره‌برداری به خانواده های کارکنان دارای حداقل سه فرزند و فاقد مسکن ملکی مناسب در شهر محل خدمت تخصیص داده و در صورت وجود مازاد بر نیاز این خانواده ها به سایرین طبق ضوابط مربوط اختصاص دهند. همچنین طول زمان بهره‌برداری در منازل سازمانی برای خانواده های دارای سه فرزند و بیشتر فاقد مسکن ملکی مناسب در شهر محل خدمت حداقل باید به میزان دو برابر سکونت سایرین باشد.

ماده 7 - در اجرای بند «پ» ماده) 103) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران کلیه دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی دولتی مکلفند متناسب با برآورد نیاز دانشجویان متأهل اعم از بومی و غیربومی، زن و مرد، نسبت به هزینه‌کرد حداقل ده درصد (10%) از درآمد اختصاصی و ده درصد (10%) از اعتبارات تملک داراییهای سرمایه‌ای سالانه مقرر در بودجه سنواتی خود به استثنای مواردی که از لحاظ شرعی مصارف مشخصی دارند جهت احداث، تکمیل، تأمین و تجهیز خوابگاه های متاهلین اقدام کنند.

تبصره 1 - در اجرای بند «پ» ماده) 103) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به دولت اجازه داده میشود سالانه مطابق قوانین بودجه سنواتی تا پنجسال مبلغ بیست هزار میلیارد) 20.000.000.000.000 ریال اوراق مالی اسلامی منتشر کند تا به منظور احداث، تکمیل، تجهیز و تأمین خوابگاه های دانشجویی متأهل به مصرف برسد.

تبصره 2 - کلیه دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی مکلفند، اراضی و ساختمانهای مازاد خود را با مشارکت خیرین و سایر دستگاه ها به تأمین خوابگاه ها و یا منازل مسکونی مورد نیاز دانشجویان متأهل اختصاص دهند. اراضی و ساختمانهایی که از لحاظ شرعی شرایط و مصارف خاصی دارند از شمول این حکم مستثنی هستند.

تبصره 3 - وزارت راه و شهرسازی مکلف است اراضی مازاد با کاربری آموزشی، تحقیقات و فناوری در اختیار خود را مطابق با ضوابط شهرسازی و به میزان سرانه های مصوب، برای جبران کسری احداث خوابگاه های دانشجویی و طلاب متأهل به دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی و حوزه های علمیه با حفظ مالکیت دولت به صورت اجاره 99 ساله و غیر قابل تغییر کاربری واگذار نماید.

تبصره 4 - کلیه دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشگاه ها و پارکهای علم و فناوری مکلفند متناسب با تعداد دانشجویان متأهل، خوابگاه های موجود را جهت اختصاص به خوابگاه های متاهلین بهسازی و تجهیز نمایند و در احداث خوابگاه های جدید، خوابگاه های متاهلین را در اولویت قرار دهند.

تبصره 5 - وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلفند ظرف شش ماه پس از لازمالاجرا شدن این قانون پیوسته‌های فرهنگی احداث خوابگاه های متاهلین را مبنی بر نظامنامه پیوست فرهنگی طرحهای مهم و کلان کشور مصوب 1392/1/21 شورای عالی انقلاب فرهنگی تهیه و با تصویب وزیر مربوط بهدانشگاه های مرتبط ابلاغ نمایند.

تبصره 6 - دانشگاه های غیردولتی و حوزه های علمیه در صورتی که اقدام به ساخت خوابگاه های متاهلین نمایند از تسهیلات تبصره های) 1) و) 3) (در چهارچوب تبصره) 5) برخوردار خواهند بود.

تبصره 7 - سازمان اوقاف و امور خیریه و تولیت آستانهای مقدسه با رعایت نوع وقف و ترویج «فرهنگ وقف و تعالی خانواده» مکلفند با همکاری وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و راه و شهرسازی و همچنین مراکز

مدیریت حوزه های علمیه، ضمن استفاده از ظرفیتهای مردمی، به احداث «خوابگاه متأهلین ویژه دانشجویان و طلاب» اقدام نمایند.

ماده 8 -صندوقهای رفاه دانشجویی و مراکز مدیریت حوزه های علمیه مکلفند پس از لازمالاجرا شدن این قانون، برای دانشجویان و طلاب متأهل فاقد مسکن نسبت به پرداخت ودیعه مسکن (قرضالحسنه ضمن اجاره)، مشروط به ارایه اجارهنامه دارای شناسنامه رهگیری از مشاوران املاک به نحوی اقدام نماید که هر ساله حداقل پنجاه درصد(50%) متوسط قیمت ودیعه اجاره مسکن (70 متری در شهرهای بیش از پانصدهزار نفر جمعیت و مسکن) 100 متری در سایر شهرهای محل تحصیل پوشش داده شود.

تبصره -شمول این حکم بر مراکز مدیریت حوزه های علمیه مشروط به عدم مغایرت با اساسنامه حوزه های علمیه و هماهنگی مدیریت ذیربط در حوزه های علمیه خواهد بود.

ماده 9 -بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است از طریق بانکهای عامل و مؤسسات اعتباری، نسبت به پرداخت انواع تسهیلات مسکن با هدف تشویق فرزندآوری خانواده ها به شرح زیر اقدام کند:

الف- افزایش بیست و پنج درصدی (25%) سقف تسهیلات خرید، ساخت و جعالهتعمیرات مسکن به ازای هر فرزند زیر بیست سال سن تا حداکثر دو برابر سقف مصوب، از محل افزایش مبلغ سپرده بانکی با رعایت مصوبات شورای پول و اعتبار

ب- افزایش دوره بازپرداخت به میزان دو سال به ازای هر فرزند زیر بیست سال سن، تا سقف ده سال

تبصره -بانکهای عامل مکلفند نسبت به افزایش تسهیلات، تا سقف مقرر در این ماده، بدون تسویه تسهیلات قبلی اقدام نمایند.

ماده 10 -به منظور تحقق بند «ث» ماده (102) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است برای متولین سال 1400 به بعد، از طریق کلیه بانکها و مؤسسات اعتباری از محل پسانداز و جاری قرضالحسنه نظام بانکی و حذف تسهیلات قرضالحسنه ازدواج متقاضیان بالای پنجاه سال سن، نسبت به پرداخت «تسهیلات قرضالحسنه تولد فرزند» اقدام نماید.

مبلغ این تسهیلات برای تولد فرزند اول یکصد میلیون (1.000.000.000 ریال، فرزند دوم دویست میلیون (200.000.000 ریال، برای تولد فرزند سوم سیصد میلیون (300.000.000 ریال، فرزند چهارم چهارصد میلیون (400.000.000 ریال و فرزند پنجم و بالاتر پانصد میلیون (500.000.000 ریال بدون الزام به سپرده گذاری مشمولان با شش ماه دوره تنفس به ترتیب با دوره بازپرداخت سه تا هفت سال و اخذ یک ضامن معتبر و سفته تعیین میشود. متقاضیان حداکثر تا دو سال پس از تولد میتوانند درخواست دریافت وام را ثبت نمایند.

تبصره 1 -افزایش مبلغ وام مذکور در سالهای آتی متناسب با حداقل نرخ تورم در قوانین بودجه سنواتی پیشبینی میشود.

تبصره 2 -در حین دوره بازپرداخت تسهیلات تولد فرزند، چنانچه فرزند دیگری به دنیا آمد، دریافت وام قرضالحسنه برای فرزند بعدی بلامانع است.

تبصره 3 -در مورد تولد فرزندان دوقلو و بیشتر، به ازای هر فرزند، یک وام تعلق میگیرد.

ماده 11 - دولت مکلف است به ازای هر فرزند که از ابتدای سال 1400 متولد شود، مبلغ ده میلیون (10.000.000 ریال) تا سقف سالانه ده هزار میلیارد (10.000.000.000 ریال) صرفاً جهت خرید واحدهای صندوقهای سرمایهگذاری قابل معامله در بورس به نام فرزند اختصاص دهد. ساز و کار اجرایی از جمله نحوه خرید و انتخاب صندوق و هزینه های مرتبط به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران میرسد.

تبصره 1 - هر سال به میزان نرخ تورم سالانه اعلامی مرکز آمار ایران به مبلغ اشاره شده در این ماده اضافه میشود.

تبصره 2 - سرپرست مجاز است صرفاً نسبت به جابهجایی بین واحدهای صندوقهای سرمایهگذاری موضوع این ماده اقدام نماید. خارج کردن منابع مالی ناشی از فروش واحدهای صندوقهای سرمایهگذاری صرفاً پس از ازدواج یا در صورت عدم ازدواج پس از بیست و چهار سالگی مجاز است.

ماده 12 - شرکتهای خودروساز داخلی مکلفند از زمان ابلاغ این قانون یک خودروی ایرانی به قیمت کارخانه به انتخاب و به نام مادر پس از تولد فرزند دوم به بعد در هر نوبت ثبت نام برای یک مرتبه تحویل دهند.

تبصره - در هر نوبت ثبت نام پنجاه درصد (50%) خودروها مشمول این ماده میباشند و در صورتی که تعداد متقاضیان مشمول از پنجاه درصد (50%) خودروها در هر نوبت ثبت نام بیشتر باشد، اولویت با مادرائی است که طی دو سال قبل خودرویی دریافت نکرده باشند. در هر صورت، اگر تعداد متقاضیان در اولویت یا خارج از آن، بیشتر از پنجاه درصد (50%) خودروها باشد، تعیین تکلیف از طریق قرعهکشی خواهد بود وسایرین میتوانند در نوبتهای بعدی ثبتنام کنند. چنانچه تعداد متقاضیان، کمتر از پنجاه درصد (50%) خودروها بود، فروش مابقی خودروها بلامانع است.

ماده 13 - سازمان هدفمندی یارانه ها مکلف است از محل درآمدهای ناشی از حذف یارانه سه دهک بالای درآمدی نسبت به افزایش یارانه فرزندان خانواده های دهکهای اول تا چهارم دارای حداقل سه فرزند تحت تکفل که هیچ کدام از والدین در دستگاه های مذکور در ماده) 29 قانون پنجاه ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران شاغل نباشند به میزان سه برابر یارانه مصوب سایرین پرداخت نماید.

ماده 14 - دولت مکلف است در کلیه واگذاریها حق بهرهبرداری زمین با اشتغالزایی و اجرای طرحهای تولیدی و کشاورزی اولویتها و مشوقهای مؤثری همچون تخفیف تعرفه و هزینه واگذاری حداقل به میزان بیست و پنج درصد (25%) و افزایش طول دوره بازپرداخت تسهیلات به میزان حداقل پنجاه درصد (50%) برای خانواده هایی که پس از ابلاغ این قانون صاحب فرزند سوم و بیشتر میشوند، در نظر بگیرد.

ماده 15 - کلیه دستگاه های مذکور در ماده) 29 قانون برنامه پنجاه ساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مکلفند:

الف- در بهکارگیری، جذب و استخدام نیروی جدید به ازای تأهل و نیز داشتن هر فرزند یک سال تا حداکثر پنج سال به سقف محدوده سنی اضافه کنند.

ب- در بهکارگیری، جذب و استخدام به ازای تأهل و نیز هر فرزند دو درصد) 2% (مجموعاً حداکثر تا ده درصد) 10% (به امتیاز هر فرد اضافه میشود.

شمول این بند در مورد دستگاه هایی که قواعد استخدامی خاص خود را دارند منوط به عدم تعارض با ضوابط آن دستگاه ها است.

پ- برای کلیه مستخدمین در دستگاه های مذکور در صدر ماده که صاحب فرزند سومتا پنجم میشوند، معادل یک سال به افزایش سنواتی مستخدم به ازای هر فرزند، اعمالنماید.

تبصره -دستگاه های مذکور مجاز به تعدیل و یا اعلام عدم نیاز مستخدمین دارای حداقل سه فرزند، مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار بهجز در اجرای قانون رسیدگی به تخلفات اداری و آرای قطعی قضایی نیستند.

ماده 16 -دولت مکلف است برای کلیه گروه های مختلف حقوقبگیر در دستگاه های مذکور در ماده 29) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و همچنین نیروهای مسلح، وزارت اطلاعات، سازمان انرژی اتمی (بهاستثنای مشمولین قانون کار) از قبیل کارکنان کشوری و لشکری، اعضای هیأت علمی دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و قضات، از ابتدای سال 1401، به مدت پنج سال، افزایش حقوق سالانه را در سقف ردیف حقوق و جبران خدمت بهگونهای اعمال نماید که هر ساله، کمکهزینه اولاد و حق عائلهمندی مشمولین این ماده در چارچوب افزایش سنواتی حقوق و دستمزد به ترتیب به میزان صد درصد) 100% (و پنجاه درصد) 50% (افزایش یابد.

ماده 17 -احکام ذیل نسبت به همه مستخدمین و کارکنان در کلیه بخشهای دولتی و غیردولتی لازمالاجرا میباشد.

الف- مدت مرخصی زایمان با پرداخت تمام حقوق و فوقالعاده های مرتبط به نُه ماه تمام افزایش یابد. در صورت درخواست مادر تا دو ماه از این مرخصی در ماه های پایانی بارداری قابل استفاده است. مرخصی مزبور برای تولد دوقلو و بیشتر، دوازده ماه میباشد. در مواردی که مرخصی زایمان موجب اخلال در کار بخش خصوصی گردد، پس از تأیید وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی هزینه تحمیل شده توسط دولت جبران خواهد شد.

نوبت کاری شب برای مادران شاغل باردار و همچنین مادران دارای فرزند شیرخوارتا دو سال و پدران تا یک ماهگی نوزاد، در مشاغل و فعالیتهایی که نیازمند نوبتکاری شب میباشدند، اختیاری است. شمول این بند شامل بخش خصوصی مشمول قانون کار نمیشود. پ- اعطای دورکاری به درخواست مادران باردار، حداقل به مدت چهار ماه در دوران بارداری در مشاغلی که امکان دورکاری در آنها فراهم است، الزامی است.

مادران شاغلی که از زمان لازمالاجرا شدن این قانون فرزند یا فرزندان به دنیا خواهند آورد به ازای هر فرزند، میتوانند از یک سال کاهش در سن بازنشستگی برخوردار شوند و برای فرزند سوم و بیشتر میزان کاهش یک و نیمسال به ازای هر فرزند خواهد بود. حداقل سن بازنشستگی مشمولین این بند، برای مادران دارای یک فرزند چهل و دو سال، دارای دو فرزند چهل و یک سال و برای سه فرزند و بیشتر چهل سال و حداقل با بیست سال سابقه بیمه است.

برقراری مستمری یا حقوق بازنشستگی متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه در زمان اشتغال میباشد.

تبصره - بار مالی اجرای این ماده از محل منابع حاصل از اجرای ماده) 72 (این قانون در ردیف خاصی در بودجه سنواتی پیشبینی و به سازمان تأمین اجتماعی و سایر صندوقهای بازنشستگی تخصیص داده میشود.

ماده 18 - میزان معافیت مالیاتی اشخاص حقیقی موضوع ماده) 84 (قانون مالیاتهای مستقیم اصلاحی مصوب 1394/4/31 به ازای فرزند سوم و بیشتر، که بعد از تصویب این قانون متولد شود و به ازای هر فرزند مشمول پانزده درصد) 15% (تخفیف مشروط به تصویب آن در بودجه سنواتی میگردد. این تخفیف حداکثر سه بار قابل استفاده است.

تبصره - تخفیف مندرج در این ماده علاوه بر معافیتهای مندرج در ماده) 84 (قانونمذکور میباشد.

ماده 19 - ستاد ملی جمعیت مکلف است با همکاری ستاد اجرایی فرمان امام خمینی(ره) به منظور اهدای سالانه «جایزه ملی جوانی جمعیت» نسبت به تدوین شاخصهای ارزیابی و سنجش به تفکیک بخشهای خانواده، رسانه، سازمانهای مردمنهاد، دستگاه های اجرایی، شرکتهای و مؤسسات خصوصی، مدیران، نخبگان اقدام نموده و بر اساس گزارش ارایه شده از نهادهای ذیربط مبنی بر اثربخشی بر رشد ازدواج و فرزندآوری در جامعه مخاطب نسبت به اعطای جایزه ملی جوانی جمعیت اقدام نماید.

ماده 20 - کلیه دستگاه های مذکور در ماده) 29 (قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مکلفند در روز ملی جمعیت، کارکنانی که در یک سال گذشته، ازدواج کرده و یا دارای فرزند شدهاند را مورد تشویق قرار دهند.

ماده 21 - دولت مکلف است در راستای اجرای بند «ب» ماده) 103 (قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، حداکثر شش ماه پس از لازمالاجرا شدن این قانون، با تقویت صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر نسبت به بیمه مادران خانهدار دارای سه فرزند و بیشتر به شرح ذیل اقدام کنند:

الف- در خصوص مادران غیرشاغل دارای سه فرزند و بیشتر ساکن مناطق روستایی و عشایری صد درصد) 100% (حق بیمه توسط دولت پرداخت میشود.

ب- با تولد فرزند چهارم و پنجم به ازای هر فرزند دو سال به سوابق بیمه‌های بیمهگذار افزوده میشود.

ماده 22 - کلیه دستگاه های مذکور در ماده) 29 (قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران از جمله سازمانها و شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است و کلیه شرکتهای و مؤسسات وابسته به آنها موظفند ظرف شش ماه پس از ابلاغ این قانون به منظور تکریم و حفظ حقوق مادر و کودک، با طراحی، احداث و تجهیز تمامی ساختمانها و اماکن عمومی، خدماتی و آموزشی و رفاهی تحت اختیار یا نظارت خود، اقدام به تأمین فضای مناسب جهت رفع نیازهای نوزادان، کودکان مادران باردار جهت استراحت، شیردهی و نگهداری کودکان نمایند.

تبصره 1 - ضوابط و استانداردهای فضای مذکور در این ماده با رعایت نظامنامه پیوست فرهنگی طرحهای مهم و کلان کشور مصوب 1392/1/21 شورای عالی انقلاب فرهنگی، ظرف سه ماه پس از لازمالاجرا شدن این قانون از سوی وزارت راه و شهرسازی با همکاری شهرداریها، وزارتخانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران میرسد.

تبصره 2 - رعایت ضوابط و استانداردهای موضوع تبصره) 1) در مراکز مذکور به عنوان یکی از شاخصهای ارزیابی دستگاه ها جهت اجرای سیاستهای کلی جمعیت پس از ابلاغ این قانون شناخته میشود. مراکز دارای امکانات موضوع این ماده، به عنوان مراکز تکريم مادر و کودک شناخته شده و از تسهیلات مربوط به آن بهره‌مند میگردند.

تبصره 3 - کلیه دستگاه های مذکور در ماده) 29) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مکلفند با مشارکت بخش خصوصی و یا به صورت خرید خدمات نسبت به تأمین مهدکودک برای نگهداری کودکان مادران شاغل در همان دستگاه اقدام نمایند.

ماده 23 - جهت حمایت از شیرخوارگاه ها و مراکز نگهداری شبانهروزی کودکان بیسرپرست و خیابانی اقدامات زیر باید صورت پذیرد:

الف- سازمان بهزیستی کشور مکلف است با همکاری نهادهای خیریه و مجموعه های مردم نهاد، به توسعه و تجهیز کمی و کیفی شیرخوارگاه های کشور تا میزان یک و نیم برابر سطح فعلی پردازد.

سازمان بهزیستی کشور مکلف است در هر یک از مراکز مذکور، حداقل یک نفر آشنا به تربیت اسلامی کودک، با معرفی مراکز مدیریت حوزه های علمیه را در چهارچوب قوانین مربوط بهکارگیری کند.

پ- سازمان بهزیستی کشور مکلف است برنامه ریزی و نظارت مناسبی جهت محتوای تربیتی و آموزشی و ابعاد معنوی و مذهبی این مرکز با همکاری حوزه علمیه انجام دهد.

دولت موظف به تأمین زمین با اجاره 99 ساله و غیرقابل تغییر کاربری برای خیریه ها و سازمانهای متقاضی تأسیس این مراکز پس از تأیید سازمان بهزیستی کشور است.

ماده 24 - به منظور تحقق بند «ث» ماده) 102) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است با معرفی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و همکاری کمیته امداد امام خمینی(ره)، ستاد اجرایی فرمان حضرت امام خمینی(ره) و بنیاد مستضعفان، مادران باردار، شیرده و دارای کودک زیر پنج سال را که بر اساس آزمون وسع، نیازمند حمایت میباشند، شناسایی کرده و خدمات سبد تغذیه رایگان و بسته بهداشتی رایگان را به آنها به صورت ماهانه اختصاص دهد.

تبصره 1 - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است محتوای سبد تغذیه‌ای و بسته بهداشتی را برای ماه های ختلف و گروه های یاد شده در این ماده، حداکثر تا سه ماه پس از ابلاغ این قانون تعیین کند.

تبصره 2 - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است به خانواده هایی که تحت پوشش نهادهای حمایتی نمیباشند و استحقاق آنها از طریق «آزمون وسع» بررسی و تأیید میشود، سبد تغذیه و بسته بهداشتی ماهانه اختصاص دهد.

ماده 25- سازمان ثبت احوال کشور مکلف است نسبت به ایجاد سامانه برخط برای معرفی و صدور شناسنامه ویژه برای مادران دارای سه فرزند یا بیشتر اقدام نماید. مدت اعتبار این شناسنامه ده سال است و در صورت تولد فرزندان بعدی به مدت پنج سال تمدید خواهد شد. دستگاه های ذیربط موظفند اقدامات ذیر را برای دارندگان کارتمزبور به همراه اعضای خانواده انجام دهند:

الف- نیمبها بودن ورودی کلیه اماکن و بناهای تاریخی-فرهنگی و موزه های تابعه وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و دستگاه های اجرایی موضوع ماده 5) قانون مدیریت خدمات کشوری.

نیمبها بودن خدمات حمل و نقل عمومی شهری و تعرفه های فرهنگی، ورزشی و تفریحی شهرداریها و دستگاه های اجرایی موضوع ماده 5) کشور تخدامت مدیری ن قانو ()
پ- نیمبها بودن بلیط سینماها هر ماه یک بار

تخفیف بیست درصدی) 20%) دوره های آموزشی، تربیتی و هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان برای استفاده فرزندان تبصره -شمول حکم این ماده در بخش غیردولتی مشروط به پیشبینی جبران هزینه آن در قانون بودجه سنواتی میباشد.

ماده 26 -کلیه مؤسسات آموزش عالی موضوع ماده 1) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور و مراکز حوزوی مکلفند:

الف- با تقاضای کتبی طلاب و دانشجویان مادر باردار جهت مرخصی یک نیمسال تحصیلی قبل از زایمان بدون احتساب در سنوات تحصیلی موافقت نمایند.

با تقاضای مرخصی طلاب و دانشجویان مادر دارای فرزند زیر دو سال، حداکثر تا چهار نیمسال تحصیلی بدون احتساب در سنوات تحصیلی موافقت نمایند.

پ- با تقاضای طلاب و دانشجویان مادر باردار یا دارای فرزند زیر دو سال جهت میهمانی به میزان حداکثر چهار نیمسال تحصیلی به حوزه یا مؤسسه آموزش عالی همسطح یا پایینتر مورد تقاضا موافقت نمایند.

با تقاضای طلاب و دانشجویان مادر باردار یا دارای فرزند زیر سه سال جهت آموزش مجازی یا غیرحضوری برای گذراندن واحدهای دروس نظری دوره تحصیل موافقت نمایند.

با تقاضای دانشجویان مادر باردار یا دارای فرزند زیر دو سال جهت کاهش نوبت کاری شب بر اساس آییننامه های که حداکثر ظرف سه ماه پس از ابلاغ این قانون، از سوی وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تصویب میگردد، موافقت نمایند.

شرایطی را فراهم نمایند که برای اساتید راهنما به ازای داشتن هر دانشجوی مادر باردار یا دارای فرزند شیرخوار یک سهمیه به سقف استاد راهنمایی آنها اضافه شود.

تبصره -شمول این حکم بر مراکز مدیریت حوزه های علمیه مشروط به عدم مغایرت با اساسنامه حوزه های علمیه و هماهنگی با مدیریت ذیربط خواهد بود.

ماده 27 -به ازای هر فرزند شش ماه از تعهدات موضوع «قانون مربوط به خدمت پزشکان و پیراپزشکان» از مادران مشمول این قانون کسر میگردد. بانوان متأهل دارای فرزند میتوانند تعهدات خود را در محل سکونت خانواده بگذرانند. مادران باردار و مادران دارای فرزند زیر دو سال، میتوانند طی دوره بارداری و تا دو سالگی فرزند، آغاز طرح خود را به تعویق بیندازند.

ماده 28 -کلیه دستگاه های مذکور در ماده 29) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران بهویژه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، سازمان تبلیغات اسلامی، نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی، شهرداریها و دهیاریها مکلفند در راستای آگاهی بخشی نسبت به وجوه مثبت و ارزشمند ازدواج به هنگام نیاز و آسان، تعدد فرزندان در خانواده و تقویت و حمایت از نقشهای مادری و همسری، صیانت از تحکیم خانواده و مقابله با

محتوای مغایر سیاستهای کلی جمعیت و عوارض جانبی استفاده از روشهای مختلف پیشگیری از بارداری و نیز عوارض خطرناک پزشکی، روانشناختی و فرهنگی و اجتماعی سقط جنین، اقدامات لازم از قبل تولید و پخش فیلم، سریال، تبلیغاتبارگانی، برگزاری جشنواره ها و نمایشگاه ها را انجام دهند.

الف- در اجرای این قانون تولید، پخش، توزیع، اشاعه، ترویج، انتشار یا حمایت از هرگونه برنامه و محتوای آموزشی، پژوهشی، فرهنگی، سرگرمی، به هر نحوی از انحاء از جمله فیلم، سریال، پویانمایی (انیمیشن) که مغایر سیاستهای کلی جمعیت باشد ممنوع است.

ترویج خانواده های دو فرزند و کمتر و تجردزیستی در آگهی بازرگانی از سوی سازمان صدا و سیما و تبلیغات تجاری و محیطی در بستر فضای مجازی، رسانه های برخط و شبکه نمایش خانگی و محیطهای عمومی ممنوع است و به منظور تشویق آن دسته از سفارشدندگانی که در تبلیغات خود به نمایش خانواده های سه فرزند و بیشتر با رعایت ضوابط آگهیهای تبلیغاتی حوزه کودکان میپردازند، افزایش زمان پخش در نظر گرفته شود.

پ- سازمان صدا و سیما مکلف است با مشارکت سازمان تبلیغات اسلامی و سایر نهادهای فرهنگی مرتبط، بخشی از تولیدات خود را به ساختارها و قالبهای مختلفی از قبیل تولید فیلم، سریال، مستند، پویانمایی و برنامه های گفتگومحور، ترکیبی و مسابقات اختصاص دهد که محتوا و مضمون اصلی آنها ارزشمندی، ترویج و تبلیغ فرزندآوری، تقبیح تجردزیستی و کمفرزندی و مذمت و حرمت سقط جنین است.

سازمان صدا و سیما مکلف است با هدف افزایش نرخ رشد جمعیت، برنامه های هفتگی و ماهانه در امر مطالبهگری این قانون را تدوین و اجرا نماید.

سازمان صدا و سیما از طریق سازمان تنظیم مقررات رسانه های صوت و تصویر فراگیر و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلفند حسب مورد بر اساس تکالیف قانونی با همکاری مرکز ملی فضای مجازی، بر محتوای مرتبط با سیاستهای کلی جمعیت در بستر فضای مجازی و تولیدات رسانهای-هنری بهویژه سینمایی، تئاتر، محصولات شبکه خانگی و نشر آثار نظارت نموده و در صورت تخلف مراتب را از طریق مراجعذیصلاح قانونی پیگیری نمایند.

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است نسبت به تهیه عبارات، نمادها یا تصاویر با محتوای حمایت از خانواده، مادران ایرانی و ارزشمندی تعدد فرزندان اقدام نماید و نسبت به درج مناسب موارد مذکور در بستهبندی محصولات و کالاهای کلیه واحدهای تولیدی، توزیعی، خدماتی، کتب، محصولات فرهنگی و مطبوعات نظارت نماید.

چ- سازمان صدا و سیما موظف است ضمن تهیه و تنظیم شاخصهای لازم جهت اجرا و ارزیابی برنامه های مختلف رسانه های منطبق با اهداف این قانون، نسبت به تحقق برنامه های مزبور و ارتقای کمی و کیفی سالانه آنها و ارایه گزارش شش ماهه به شورای نظارت بر صدا و سیما اقدام نماید. شورای نظارت بر صدا و سیما موظف است ارزیابی خود را حداکثر تا سه ماه از زمان ارایه گزارش ارسالی، به ستاد ملی جمعیت و مجلس شورای اسلامی ارایه دهد.

کلیه دستگاه های موضوع این ماده مکلفند تحت نظارت شورای عالی انقلاب فرهنگی پیوست فرهنگی مربوط به سیاستهای کلی جمعیت و خانواده را متناسب با اولویتها و ظرفیتهای ملی و محلی خود تدوین و اجرا نمایند.

ماده 29- سازمان صدا و سیما موظف است حداقل ده درصد (10%) از بودجه اختصاص یافته به برنامه های تولیدی، پویانمایی، مستند، فیلم و سریال را به برنامه هایی با محوریت موضوع افزایش و جوانی جمعیت اختصاص دهد.

ماده 30- سازمان تبلیغات اسلامی در چهارچوب اساسنامه خود موظف است برنامه جامعی جهت حمایت از فعالین مردمی در حوزه فرزندآوری و تسهیل ازدواج، در قالب هیئات، مساجد، کانونهای فرهنگی، اعزام مبلغ و مانند آن تدوین نماید.

ماده 31- وزارتخانه های کشور، ورزش و جوانان و فرهنگ و ارشاد اسلامی و همچنین سازمان تبلیغات اسلامی، ستاد امر به معروف و نهی از منکر و سایر نهادهای ذیربط مکلفند حداقل سی درصد (30%) از بودجه حمایتی از سازمانهای مردمنهاد و تشکلهای فرهنگی را به مجموعه هایی از قبیل گروه های فرهنگی و جهادی، کانونهای فرهنگی مساجد و سازمانهای مردمنهاد که در جهت کاهش سن ازدواج، تسهیل ازدواج جوانان، تشویق به فرزندآوری و استحکام خانواده با رویکرد دینی تشکیل شده، اختصاص دهند. گزارش سالانه عملکرد و ارزیابی فعالیتهای صورت گرفته و حمایتهای موضوع این ماده ضمن ارایه به ستاد ملی جمعیت، به صورت عمومی نیز منتشر میشود. دستورالعمل ارزیابی عملکرد موضوع این ماده توسط ستاد ملی جمعیت تدوین و ابلاغ میشود.

ماده 32- وزارت راه و شهرسازی و کلیه شهرداریها و دهیاریها مکلفند در سطح شهرها، روستاها، راه های مواصلاتی و سایر اماکن عمومی، حداقل یک سوم ظرفیت اسمی سالانه فعالیت تبلیغات محیطی که جهت تبلیغات فرهنگی در نظر گرفته شده است را با موضوع ازدواج، فرزندآوری، رشد جمعیت و تعالی نهاد خانواده اختصاص دهند.

تبصره -در اجرای این حکم، حداقل چهل درصد (40%) از ظرفیت این ماده با نظارت سازمان تبلیغات اسلامی در اختیار نهادهای مردمی از قبیل گروه های جهادی و سازمانهای مردمنهاد دارای مجوز که در حوزه ازدواج و خانواده فعالیت میکنند قرار میگیرد.

ماده 33- وزارت آموزش و پرورش مکلف است با همکاری مرکز مدیریت حوزه های علمیه و سازمان تبلیغات اسلامی و در چهارچوب مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی از جمله سند تحول بنیادین آموزش و پرورش اقدامات زیر را انجام دهد:

الف- تربیت و آموزش مهارتهای مربوط به سبک زندگی اسلامی-ایرانی، رشد شخصیت فردی و اجتماعی، مهارتهای فردی، ترویج فرهنگ ارزشمندی ازدواج، خانواده و فرزندآوری و مسؤولیتپذیری برای تشکیل و تعالی خانواده با لحاظ اصولیادگیری مبتنی بر اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در برنامه آموزشی، پژوهشی، تربیتی در قالب کلیه بسته های یادگیری بهویژه کتب درسی، تولیدات و رویدادها، جشنواره ها و اردوهای فرهنگی و تربیتی، محتوای چندرسانهای به صورت تعاملی و برخط با بهرهگیری از ظرفیت زیستبومهای فناورانه در بستر فضای مجازی در کلیه مقاطع تحصیلی

گنجاندن محتوای آموزشی و پرورشی در راستای بندهای سیاستهای کلی جمعیت و سیاستهای کلی خانواده در کتابهای درسی ظرف دو سال بعد از لازمالاجرا شدن این قانون

پ- آموزش و مهارتهای تربیتی دوران بلوغ و ازدواج از طریق آموزش مستمر بر اولیاء و کارکنان آموزشی، متناسب با سن دانشآموزان و بر اساس سبک زندگی اسلامی-ایرانی به صورت حضوری

تربیت نیروی انسانی توانمند، متعهد و متأهل برای درس «مدیریت خانواده و سبک زندگی»

ماده 34- وزارتخانه های آموزش و پرورش و علوم، تحقیقات و فناوری مکلف به ایجاد، گسترش و تقویت رشته های تحصیلی در همه دانشگاه های کشور متناسب با جایگاه و نقش خانواده و زن بر اساس فرهنگ اسلامی-ایرانی، از قبیل مدیریت خانه و خانواده هستند.

ماده 35- وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و کلیه مؤسسات آموزش عالی کشور، مکلفند در راستای سیاستهای کلی جمعیت و خانواده حداکثر یک سال پس از ابلاغ این قانون، جهت ترویج و آگاهیبخشی نسبت به وجوه مثبت ازدواج به هنگام نیاز، آموزش مهارتهای دوران ازدواج، فرزندآوری، آثار منفی کمفرزندی در خانواده و کاهش رشد جمعیت در جامعه، حرمت سقط جنین، نهادینه کردن هنجارهای صیانت از تحکیم خانواده، ایفای نقشهای خانوادگی و مقابله با محتوای مغایر سیاستهای جمعیتی، ضمن حذف محتوای آموزشی مخالففرزندآوری، اقدامات و فعالیتهای آموزشی، پژوهشی و فرهنگی ویژه دانشجویان و نیروی انسانی آموزشی و اداری را مبتنی بر نقشه مهندسی فرهنگی کشور ذیل برنامه های سالانه خود انجام دهند.

ماده 36- وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت درمان و آموزش پزشکی موظفند با هماهنگی نمایندگی ولی فقیه در دانشگاه ها نسبت به تأسیس مراکز مشاوره مبتنی بر سبک زندگی اسلامی-ایرانی در مراکز آموزش عالی اقدام نمایند.

ماده 37- سازمان تبلیغات اسلامی مکلف است به منظور ترویج و تسهیل در امر ازدواج، از طریق مؤسسات فرهنگی، مساجد و روحانیون و دیگر ظرفیتهای مردمی به توسعه فرهنگ واسطهگری در امر انتخاب همسر، با محوریت و مشارکت خانواده ها و رعایت موازین قانونی و شرعی بپردازد.

تبصره- وزارت ورزش و جوانان موظف است با تأیید سازمان تبلیغات اسلامی مجوز مراکز فعال در امر انتخاب همسر را صادر نماید.

ماده 38- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است در چهارچوب مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی آموزشهای حین ازدواج را به تمامی زوجین اعم از دانشجو و غیردانشجو ارایه دهد.

آموزشدهندگان موضوع این حکم با تأیید نهاد نمایندگی ولی فقی در دانشگاه ها علوم پزشکی مربوط انتخاب میشود.

تبصره- دفاتر ثبت ازدواج موظف به دریافت گواهی دوره های آموزشی حین ازدواج موضوع این ماده از زوجین، قبل از تحویل سند رسمی ازدواج هستند.

ماده 39- وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت درمان و آموزش پزشکی و ورزش و جوانان و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و کلیه مراکز و مؤسسات آموزشی و پژوهشی مرتبط با موضوع این قانون که از بودجه عمومی کشور استفاده میکنند، مکلفند هر ساله حداقل پنج درصد (5%) از اعتبارات پژوهشی خود را بهمطالعات و پژوهشهای مرتبط با خانواده (فرزندآوری) و رشد جمعیت در راستای اولویتهای پژوهشی که هر ساله از سوی ستاد ملی جمعیت تعیین میشود، اختصاص دهند و فهرست طرحهای تحقیقاتی، مشخصات پژوهشگران و نتایج بهدست آمده را به همراه گزارش شش ماهه به ستاد ملی جمعیت اعلام نمایند.

تبصره- وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت درمان و آموزش پزشکی، حوزه های علمی و دانشگاه آزاد اسلامی موظفند از پایاننامه های مقاطع تحصیلات تکمیلی در راستای موضوعاتی که به عنوان اولویتهای پژوهشی توسط ستاد ملی جمعیت تعیین میشود، حمایت ویژه کنند. شمول این حکم بر مراکز مدیریت حوزه های علمی مشروط به عدم مغایرت با اساسنامه حوزه های علمی و هماهنگی با مدیریت ذیربط خواهد بود.

ماده 40 - معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و صندوق نوآوری و شکوفایی مکلفند از شرکتهای دانشبنیان و خلاق در تولید اقلام و تجهیزات مورد نیاز برای فرزندآوری و درمان ناباروری از طریق ارایه تسهیلات، مشوقها، فضا و تجهیزات حمایت کنند.

تبصره 1 - معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری مکلف است حداقل پنج درصد (5%) از اعتبارات تخصیص یافته برنامه توسعه علوم و فناوریهای نو را در زمینه تولید داروها، اقلام و تجهیزات، حمایت از طرحهای توسعه فناوری، تحقیقات بنیادی و تجاریسازی طرحها از طریق ستاد توسعه علوم و فناوریهای سلول بنیادی در قالب طرح فرزندآوری، درمان ناباروری و سلامت مادر و کودک هزینه نماید.

تبصره 2 - صندوق نوآوری و شکوفایی مکلف است حداقل پنج درصد (5%) از تسهیلات و حمایتهای خود در حوزه زیستفناوری و تجهیزات پزشکی متناسب با کمکهای پیشبینی شده در این قانون را به شرکتهای دانشبنیان متقاضی در حوزه تولید دارو، اقلام و تجهیزات مورد نیاز برای فرزندآوری و درمان ناباروری اختصاص دهد.

41 - در راستای بند «ح» ماده (102) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است حداکثر ظرف دو سال پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، نسبت به تجهیز یا راهاندازی حداقل یک مرکز تخصصی درمان ناباروری سطح دو در دانشگاه های علوم پزشکی و حداقل یک مرکز درمان ناباروری سطح سه به ازای هر استان اعم از دولتی و عمومی غیردولتی در قالب نظام سطحبندی خدمات متناسب با الگوی جمعیتی اقدام نماید.

تبصره 1 - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است اقدامات لازم را برای افزایش ظرفیت پذیرش دستیار در رشته تخصصی ناباروری (فلوشیپ) و سایر رشته های مرتبط به گونهای به عمل آورد که کمبود نیروی متخصص در این زمینه حداکثر تا پنج سال پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون در تمام مراکز ناباروری سراسر کشور برطرف گردد.

تبصره 2 - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است در راستای افزایش همکاری بین متخصصین و مراکز درمان ناباروری و ارجاع بیمار به آن مرکز، ضمن برگزاری دوره های آموزشی برای متخصصین زنان و مامایی، دروس مرتبط با درمان ناباروری را در دوره تخصصی زنان و مامایی پیشبینی نماید.

تبصره 3 - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است جهت ارایه درمانهای همزمان طب سنتی ایران به زوجین نابارور زمینه استقرار این متخصصین را در مراکز ناباروری سطح دو فراهم سازد.

تبصره 4 - جهاد دانشگاهی موظف است حداقل ده درصد (10%) از بودجه طرحهای نوآورانه خود را به طرحهای مربوط به ناباروری و زایمانهای طبیعی استاندارد و ایمن اختصاص دهد.

ماده 42 - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است دستورالعمل و راهنمای بالینی هماهنگ کشوری مربوط به پیشگیری، تشخیص به هنگام و درمان افراد نابارور و در معرض ناباروری را با رعایت شاخصها و مفاد نقشه مهندسی فرهنگی کشور با بهره‌گیری از تخصصهای مرتبط در قالب نظام سطحبندی خدمات ضمن ادغام در شبکه بهداشت با رویکرد بروزرسانی، حداکثر تا شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون تدوین و پس از تصویب وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ابلاغ نماید.

ماده 43- در راستای بندهای «ح» و «د» ماده) 102) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمانهای بیمهگر، برنامه ها و اقدامات لازم را برای برخورداری همهی زوجهایی که علیرغم اقدام به بارداری به مدت یک سال یا بیشتر، صاحب فرزند نشدهاند از برنامه های معاینه، بیماریابی، تشخیص علت ناباروری و درمان آن تحت پوشش کامل بیمه های پایه، بدون محدودیت زمان و دفعات مورد نیاز به تشخیص پزشک معالج به عمل آورد.

تبصره 1- برای افراد بالای سی و پنج سال، مدت مذکور در ماده فوق از یک سال به شش ماه کاهش مییابد.

تبصره 2- کسانی که دچار سقط مکرر شدهاند، مشمول ماده فوق هستند.

تبصره 3- شورای عالی بیمه موظف است بسته خدمات پایه خود را به گونهای تعریف کند که شامل کلیه اقدامات مذکور در درمان ناباروری اولیه و ثانویه گردد و حداکثر تا شش ماه پس از لازم الاجرا شدن قانون به تصویب هیأت وزیران برسد.

ماده 44- در اجرای ماده) 70) (و بند «د» ماده) 102) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است کلیه مادران فاقد پوشش بیمه های را طی دوران بارداری و شیردهی و همچنین کودکان را تا پایان پنج سالگی تحت پوشش خدمات درمان پایه بیمه های بر اساس آزمون وسع قرار دهد. 45- شورای عالی بیمه مکلف است راهنمای بالینی استاندارد پوشش بیمه های خدمات سلامت زنان، مادران باردار و نوزادان را از جمله ماماها و پزشکان در مراکز خصوصی و دولتی در قالب سطح بندی خدمات با لحاظ نظام ارجاع تدوین نماید و حداکثر تا شش ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون به تصویب هیأت وزیران برساند.

ماده 46- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است جهت آموزش دانشجویان علوم پزشکی و کارکنان نظام سلامت با رویکرد افزایش رشد جمعیت و تأکید بر اثرات مثبت بارداری و زایمان طبیعی، فواید فرزندآوری، کاهش فاصله ازدواج تا تولد فرزند اول و همچنین کاهش فاصله بین تولد فرزندان، حداکثر تا یک سال پس از لازم الاجرا شدن این قانون، نسبت به موارد زیر اقدام نماید:

الف- تغییر، اصلاح، تکمیل و بروزرسانی علمی متون و منابع آموزشی، در راستای تبیین مضرات مادی و معنوی سقط جنین، عوارض استفاده از داروهای ضدبارداری، منع زایمان غیرطبیعی غیرضروری

ب- بازآموزی و تربیت کارکنان و ارایه دهندگان آموزشهای بند «الف» جهت آموزش مراجعین در تمامی بازه سنی باروری

پ- پرداخت فوقالعاده کمک به فرزندآوری به صورت افزایش پلکانی به ازای تولد فرزند اول به بعد در جمعیت تحت پوشش به ارایه دهندگان خدمات

ماده 47- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است با همکاری دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی حداکثر سه ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون راهنمای مکتوب حفظ، مراقبت و سلامت جنین را با رعایت شاخصها و مفاد نقشه مهندسی فرهنگی کشور، با توزیع در کلیه مراکز تشخیصی، بهداشتی، درمانی اعم از دولتی و غیردولتی در اختیار مادران قرار دهد.

48- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است با بازنگری دستورالعملها و متون آموزشی و ترویجی خود در جهت افزایش باروری و ثمراتبارداری و زایمان طبیعی در سلامت بانوان، هزینه های روحی، روانی و اقتصادی دورانبارداری را کاهش دهد و از القای هرگونه ترس و هراس نسبت به امر بارداری ذیل عباراتی از قبیل پرخطر و ناخواسته در شبکه بهداشت، ممانعت به عمل آورد و از عبارت مراقبت ویژه به جای آنها استفاده کند.

ماده 49- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است امکان زایمان طبیعی در بیمارستانها و زایشگاه های دولتی را به گونهای فراهم نماید که برای افراد تحت پوشش بیمه و مراجعین فاقد پوشش بیمهای به صورت کاملاً رایگان انجام و متناسب با آزمایش سرزمینی، ظرف حداکثر دو سال پس از ابلاغ این قانون، با توجه به استانداردهای سطحبندی ارایه خدمات، ترتیبی اتخاذ نماید که کلیه زنان باردار حداکثر طی مدت یک ساعت با وسیله نقلیه معمول به خدمات زایشگاهی ایمن و استاندارد دسترسی داشته باشند.

تبصره - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است نسبت به ارتقای مهارت مامایی کشور و افزایش تعداد ماماها ی فعال در بیمارستانها و زایشگاه ها به طرق مختلف از جمله تعهد خدمت به گونهای اقدام نماید که ظرف دو سال پس از لازمالاجرا شدن این قانون به ازای هر دو مادر در حال زایمان یک ماما در کل مدت فرایند زایمان طبیعی حاضر باشد.

50- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است در راستای تأمین، حفظ، ارتقای سلامت مادر و نوزاد و کاهش سالانه پنج درصد (5%) از میزان زایمان غیرطبیعی نسبت به نرخ کل زایمان در کشور تا رسیدن به نرخ میانگین جهانی، اقدام به اجرای موارد ذیل نماید و گزارش اقدامات و نتایج حاصل را هر سه ماه یک بار به ستاد ملی جمعیت ارایه نماید:

الف- یکپارچه سازی سیاستهای ترویج زایمان طبیعی و کاهش زایمان غیرطبیعی در حوزه های بهداشت، درمان، آموزش، پژوهش، غذا، دارو، خدمات بیمهای و برقراری ارتباط منطقی بین آنها

آموزش و فرهنگسازی برای زایمان طبیعی و آموزشهای فردی به مادر باردار و خانواده

پ- برقراری نظام تضمین کیفیت مهارت آموزی و ارایه خدمات مراقبت بارداری و زایمان در قالب کار گروهی توسط ماماها، پزشکان و متخصصان زنان و زایمان، اطفال، بیهوشی و بقیه کارکنان مرتبط

پذیرش دستیار زنان و زایمان متناسب با سهمیه مناطق با اولویت مناطق محروم و ممانعت از خروج متخصصان از محل تعیین شده در زمان پذیرش سهمیه مناطق

اصلاح تعرفه ها و کارانه در جهت افزایش زایمان طبیعی در چهارچوب قوانین و مقررات

ممنوعیت پرداخت بیمه در موارد زایمان به روش جراحی، خارج از دستورالعملهای ابلاغی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مگر در مواردی که بیمهگر قبل از لازم الاجرا شدن این قانون متعهد به پرداخت بوده باشد.

چ- توسعه منظم و منسجم زایمانهای بدون درد با تجهیز بیمارستانهای دانشگاه های علوم پزشکی و تأمین متخصص و کاردان و کارشناس بیهوشی و مانند آن به عنوان جایگزین زایمان به روش جراحی به میزان سالانه پنج درصد) 5% (افزایش، نسبت بهسال پایه و تأثیرگذاری آن بر شاخصای اعتبارسنجی بیمارستانها.

ارتقای کیفیت مراقبتهای بارداری در راستای فرزندآوری و زایمان طبیعی، مبتنی بر پرونده الکترونیک یکپارچه و برخط سلامت با امکان دسترسی در کلیه بخشهای بهداشت و درمان دولتی و غیردولتی، بر اساس استقرار راهنماهای بالینی سلامت مادر و جنین و رعایت سطحبندی خدمات

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است نسبت به ارزشیابی عملکرد کارکنان بهداشتی-درمانی بر حسب میزان رضایت مادران، در ارایه مراقبت باکیفیت بارداری و زایمان طبیعی و اعمال آن در کارانه ارایهدهندگان خدمات اقدام نماید.

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است عملکرد بیمارستانها را در زمینه کاهش سالانه پنج درصد) 5% (از میزان زایمان به روش جراحی نسبت به نرخ کل زایمان با رعایت موازین علمی در جهت حفظ سلامت مادر و جنین به عنوان پهنیاز اعتباربخشی به بیمارستانها قرار دهد.

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است پنج درصد) 5% (از بودجه های عمرانی خود را به بهبود کیفیت محیطهای زایشگاهی از نظر فیزیکی و بهداشتی اختصاص دهد. از سال سوم اجرای این قانون پرداخت سهم هر زایشگاه منوط به افزایش میزان رضایت مادران باردار از محیط فیزیکی زایشگاه میباشد.

ماده 51 - هرگونه توزیع رایگان یا یارانههای اقلام مرتبط با پیشگیری از بارداری و کار گذاشتن اقلام پیشگیری و تشویق به استفاده از آنها در شبکه بهداشتی درمانی وابسته به دانشگاه های علوم پزشکی ممنوع میباشد.

تبصره - هرگونه ارایه داروهای جلوگیری از بارداری در داروخانه های سراسر کشور و شبکه بهداشت و کار گذاشتن اقلام پیشگیری، باید با تجویز پزشک باشد.

52 - عقیمسازی دائم زنان و مردان و یا مواردی که احتمال برگشتپذیری در آنهاضعیف یا بسیار دشوار باشد) همچون بستن لوله ها) ممنوع است. عقیمسازی زنان در مواردی که بارداری برای مادر خطر جانی دارد یا ضرر مهم همچون عوارض جمعی جدی یا حرج (مشقت شدید غیر قابل تحمل) چه در دوران بارداری چه بعد از زایمان ایجاد میکند و راه دیگری هم وجود نداشته باشد و دفع ضرر یا جرح مذکور با پیشگیریهای موقت امکانپذیر نباشد، از این امر مستثنی میباشد.

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف با همکاری دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی و سازمان پزشکی قانونی حداکثر سه ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون، منطبق بر منابع معتبر پزشکی با رعایت شاخصها و مفاد نقشه مهندسی فرهنگی کشور، دستورالعمل موارد و شیوه های مجاز در موارد مذکور در صدر این ماده را تهیه و با تصویب وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، اجرایی نماید.

ماده 53 - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است حداکثر سه ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون، کلیه دستورالعملهای صادره مرتبط با بارداری و سلامت مادر و جنین که پزشکان و کارکنان بهداشتی-درمانی یا مادران را به سقط جنین

توصیه کرده یا سوق میدهد، حذف نموده مگر مواردی که جان مادر در خطر باشد و سایر مواردی را که ممکن است عوارضی برای مادر یا جنین ایجاد کند، با همکاری دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی بر اساس شاخصها و مفاد نقشه مهندسی فرهنگی کشور، به نحو ذیل مورد بازنگری قرار داده، به اجرا در آورد و بر آن نظارت کند:

1- استانداردسازی چگونگی تجویز و عملکرد پزشکان و سایر ارایه دهندگان خدمات، آموزش مؤثر و قانونمند آنها، پایش و ارزشیابی عملکرد و صدور یا لغو مجوزهای خدمت مربوط در اجرای مفاد این ماده؛

2- اصلاح روشهای غربالگری و تشخیصی و عملکرد مورد استفاده برای مادر و جنین در جهت حفظ آنها و منتفی کردن احتمال خطر برای آنها و به استاندارد روز رساندن مقادیر مثبت و منفی کاذب نتایج و تفاسیر آزمایشها و تصویربرداریها با رعایتشاخصهای بهروز و استانداردهای علمی و تعیین مسؤولیت تجویز کننده و انجام دهنده خدمات؛

3- تعیین آییننامه تصدیق آزمایشگاه ها و مراکز تصویربرداری عامل آزمایشها و تصویربرداریهای مجاز غربالگری ناهنجاری جنین با رعایت شاخصهای بند) 1(و) 2(با تبیین نحوه ارزشیابی منظم از آنها و چگونگی پاسخگویی آنان؛

تبصره 1- عدم ارجاع مادر باردار به غربالگری ناهنجاریهای جنین توسط پزشکان یا کارکنان بهداشتی و درمانی تخلف نیست و نباید منجر به محاکمه و یا پیگرد آنها گردد، مگر آن که پزشک، علم یا ظن قوی به لزوم ارجاع برای درمان مادر و جنین یا حفظ جان مادر داشته باشد.

در صورت ارجاع مادر باردار به غربالگریهایی که منجر به حدوث سقط یا سایر عوارض برای جنین و مادر شود، صرفاً پزشک، تنها در صورتی که ارجاع را بر پایه ظن قوی علمی و مبتنی بر شواهد نسبت به ناهنجاری جنین، برای حفظ جان مادر و جنین یا درمان آنها ضروری تشخیص داده باشد، مرتکب تخلفی نشده است.

تبصره 2- از زمان لازمالاجرا شدن این قانون هرگونه توصیه به مادران باردار توسط کادر بهداشت و درمان یا تشویق یا ارجاع از سوی درمانگران به تشخیص ناهنجاری جنین مجاز نبوده و صرفاً در قالب تبصره) 3(این ماده مجاز است.

تبصره 3- آزمایش غربالگری و تشخیص ناهنجاری جنین صرفاً به درخواست یکی از والدین و با تشخیص پزشک متخصص، مبنی بر احتمال قابل توجه نسبت به وجود عارضه جدی در جنین، یا خطر جانی برای مادر یا جنین و یا احتمال ضرر جدی برای سلامت مادر یا جنین در ادامه بارداری مبتنی بر منابع معتبر علمی تجویز میگردد، مشروط به آن که احتمال ضرر آزمایش غربالگری و تشخیص ناهنجاری حسب مورد اقوی از احتمال یا محتمل ضرر نسبت به جنین و مادر نباشد و همچنین والدین یا پزشک احتمال عقلایی سقط در اثر آزمایش غربالگری و تشخیص ناهنجاری را ندهند.

جهت استانداردسازی، نظارت، پایش و ارزشیابی، ارایه دهنده خدمت موظف است با رعایت اصول محرمانگی، اطلاعات مادر، پزشک، سایر ارایه دهندگان خدمت، مستندات و دلایل تجوز یا اقدام را در طی کلیه مراحل در پرونده الکترونیک سلامت بیمار و یا سامانه ماده) 54(این قانون ثبت و بارگذاری نماید. همچنین مشخصات دقیق آزمایشگاه ها و مراکز تصویربرداری، تاریخ و نتایج اقدامات باید در پرونده یا سامانه مذکور ثبت شود.

تبصره 4- از زمان لازم‌الاجرا شدن این قانون، پوشش هزینه آزمایشها و تصویربرداریهای مربوط به مادر و جنین از سوی نظام بیمه‌های اعم از پایه و تکمیلی (خصوصی و غیرخصوصی) صرفاً بر اساس این ماده و در صورت رعایت مفاد آن قابل انجام است.

ماده 54- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است طی شش ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون، ضمن استقرار سامانه جامع نسبت به ثبت اطلاعات کلیه مراجعین باروری، بارداری، سقط و دلایل آن و زایمان و نحوه آن در کلیه مراکز بهداشتی، درمانی، آزمایشگاه‌ها، مراکز درمان ناباروری و مراکز تصویربرداری پزشکی اعم از دولتی و غیردولتی با رعایت اصول محرمانگی اقدام کند.

تبصره 1- هر یک از مراکز مذکور در ذیل این ماده که تا یک سال از لازم‌الاجرا شدن این قانون در این سامانه ثبت نشده باشد یا اطلاعات مراجعین خود را به‌روزرسانی نکرده باشد، در مرحله اول به اخطار کتبی پس از شش ماه و در صورت تکرار در مرحله دوم تعلیق سه ماهه و پس از شش ماه از حکم تعلیق در صورت تکرار، در مرحله سوم به سلب مجوز از وی مراجع انتظامی محکوم میشود.

تبصره 2- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است دسترسی مستقیم به این سامانه را برای شورای عالی انقلاب فرهنگی و ستاد ملی جمعیت و سازمان پزشکی قانونی فراهم نموده و گزارش شش ماهه موارد فوق را به مجلس شورای اسلامی ارائه دهد.

ماده 55- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است برنامه جامعی برایمهار، پایش، پیشگیری و کاهش سقط خودبهبودی جنین به صورت ادغام در شبکه بهداشت شامل آموزش عمومی اصلاح سبک زندگی و آسیبهای وارده ناشی از تغذیه و داروها بر سلامت جنین را اجرا نماید.

ماده 56- سقط جنین ممنوع بوده و از جرایم دارای جنبه عمومی میباشد و مطابق مواد (716 تا) (720) قانون مجازات اسلامی و مواد این قانون، مستوجب مجازات دیه، حبس و ابطال پروانه پزشکی است.

مادر صرفاً در مواردی که احتمال بدهد شرایط زیر محقق میشود، میتواند درخواست سقط جنین را به مراکز پزشکی قانونی تقدیم نماید.

کلیه مراکز پزشکی قانونی در مراکز استانها مکلفند درخواستهای واصله را فوراً به کمیسیون سقط قانونی ارجاع نمایند. این کمیسیون مرکب از یک قاضی ویژه، یک پزشک متخصص متعهد و یک متخصص پزشک قانونی در استخدام سازمان پزشکی قانونی، حداکثر ظرف یک هفته تشکیل میشود. رأی لازم توسط قاضی عضو کمیسیون با رعایت اصل عدم جواز سقط در موارد تردید صادر میگردد.

قاضی عضو در کمیسیون مذکور با حصول اطمینان نسبت به یکی از موارد ذیل مجوز سقط قانونی را با اعتبار حداکثر پانزده روزه صادر مینماید:

الف- در صورتی که جان مادر به شکل جدی در خطر باشد و راه نجات مادر منحصر به سقط جنین بوده و سن جنین کمتر از چهار ماه باشد و نشانه‌ها و امارات ولوج روح در جنین نباشد،

در مواردی که اگر جنین سقط نشود مادر و جنین هر دو فوت میکنند و راه نجات مادر منحصر در اسقاط جنین است؛

چنانچه پس از اخذ اظهارات ولی، جمیع شرایط زیر احراز شود:

رضایت مادر

وجود حرج (مشقت شدید غیرقابل تحمل) برای مادر

وجود قطعی ناهنجاریهای جنینی غیرقابل درمان، در مواردی که حرج مربوط به بیماری یا نقص در جنین است

فقدان امکان جبران و جایگزینی برای حرج مادر

فقدان نشانه ها و امارات ولوج روح

کمتر از چهار ماه بودن سن جنین.

تبصره 1 - رأی صادره ظرف یک هفته قابل اعتراض در شعبه یا شعب اختصاصی دادگاه تجدیدنظر، به ریاست قاضی یا قضات ویژه منصوب رئیس قوه قضائیه در این امر میباشد و دادگاه مذکور حداکثر باید ظرف یک هفته تصمیم خود را اعلام کند.

تبصره 2 - بیمارستانهای مورد تأیید پزشکی قانونی موظفند در موارد مجاز سقط، منحصراً پس از دستور قاضی و احراز عدم امارات و نشانه های ولوج روح، سقط جنین را اجرا کنند و اطلاعات مربوط را با رعایت اصول محرمانگی در پرونده الکترونیک سلامت بیمار و یا سامانه ماده (54) این قانون ثبت و بارگذاری نمایند.

تبصره 3 - سازمان پزشکی قانونی اطلاعات مربوط به کلیه مراحل درخواست سقط تا نتیجه آن، اعم از دلایل درخواست دهنده، اعضای کمیسیون، صدور یا عدم صدور مجوز و دلیل صدور مجوز را با رعایت اصول محرمانگی، در پرونده الکترونیک سلامت بیمار و یا سامانه ماده (54) این قانون ثبت و بارگذاری میکند و اطلاعات آن را هر سال در اختیار مجلس شورای اسلامی و شورای عالی انقلاب فرهنگی قرار میدهد.

تبصره 4 - چنانچه پزشک یا ماما یا داروفروش، خارج از مراحل این ماده وسایل سقط جنین را فراهم سازند یا مباشرت به سقط جنین نمایند علاوه بر مجازات مقرر در ماده (624) قانون مجازات اسلامی (کتاب پنجم- تعزیرات و مجازاتهای بازدارنده)، پروانه فعالیت ایشان ابطال میشود. تحقق این جرم نیازمند تکرار نیست.

ماده 57 - قوه قضائیه موظف است با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر دستگاه های مرتبط حداکثر ظرف سه ماه پس از لازمالاجرا شدن این قانون، برنامه و تمهیدات قانونی لازم برای پیشگیری و مقابله با سقط غیرقانونی جنین و پیشنهاد اصلاح مقررات مراجع ذیصلاح مرتبط را تهیه و اعلام نماید.

ماده 58 - توزیع داروهای رایج در سقط جنین فقط برای عرضه مراکز درمانی بیمارستانی دارای مجوز از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در داروخانه های آنها مجاز است. هرگونه خرید، فروش و پخش داروهای مذکور، خارج از سامانه ردیابی و رهگیری فرآورده های دارویی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و نگهداری و حمل این داروها بدون نسخه پزشک جرم است و مشمول مجازاتهای تعزیری درجه سه تا شش موضوع ماده (13919) ب.م.ص.ی.اسلام است مجازات قانون (1/2/2) میشود.

ماده 59- وزارت اطلاعات و سایر دستگاه های امنیتی مکلفند با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نیروی انتظامی و سازمانهای نظام پزشکی و پزشکی قانونی و سایر دستگاه های ذیربط، از طریق سامانه های موجود گزارش مردمی متخلفان فروش داروهای سقط، مشارکت در سقط غیرقانونی، تارنماها و بسترهای مجازی معرفیکننده مراکز و افراد مشارکت کننده در سقط، توصیه های کارکنان بهداشتی و درمانی خارج از ضوابط، عناصر ترویجدهنده سقط غیرقانونی را شناسایی و به عنوان ضابط قضایی، موارد را به مراجع قضایی اعلام نمایند.

ماده 60- فعالیت مدیران و عوامل مؤثر در بسترهای مجازی معرفی کننده افراد و مراکز مشارکت کننده در سقط غیرقانونی جنین ممنوع است و حسب مورد متخلفان از این حکم علاوه بر مجازات تعزیری درجه پنج موضوع ماده) 19(قانون مجازات اسلامی، به پرداخت جزای نقدی معادل دو تا پنج برابر عوائد حاصل از ارتکاب جرم محکوم میشوند.

ماده 61- ارتکاب گسترده جنایت علیه تمامیت جسمانی جنین به قصد نتیجه یا علم بهتحقق آن، بهگونههای که موجب ورود خسارت عمده به تمامیت جسمانی جنینها یا مادران در حد وسیع گردد، مشمول حکم ماده) 286(قانون مجازات اسلامی مصوب 1/2/1392 میگردد.

تبصره 1- هرگاه دادگاه از مجموع ادله و شواهد قصد ایراد خسارت عمده در حد وسیع و یا علم به مؤثر بودن اقدامات انجام شده را احراز نکند و جرم ارتكابی مشمول مجازات قانونی دیگری نباشد، با توجه به میزان نتایج زیانبار جرم، مرتکب به حبس تعزیری درجه پنج یا شش محکوم میشود.

تبصره 2- هر کس به هر عنوان به طور گسترده دارو، مواد و وسایل سقط غیرقانونی جنین را فراهم و یا معاونت و مباشرت به سقط غیرقانونی جنین به طور وسیع نماید و یا در چرخه تجارت سقط جنین فعال و یا مؤثر باشد در صورتی که مشمول حکم این ماده نباشد، علاوه بر مجازات تعزیری درجه دو، به پرداخت جزای نقدی معادل دو تا پنج برابر عواید حاصل از ارتکاب جرم محکوم میگردد.

تبصره 3- اموال و وسایل حاصل از ارتکاب جرم مصادره شده و عواید آن به همراه جزای نقدی دریافتی، به حساب خزانه واریز شده و پس از درج در بودجه سنواتی، در اختیار وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی قرار میگیرد تا در جهت درمان ناباروری هزینه گردد.

ماده 62- دولت مکلف است حداکثر ظرف یک سال پس از لازمالاجرا شدن این قانون، برنامهریزی جامع در حوزه مهاجرت داخل و خارج از کشور با هدف ارتقای کیفی و کمی جمعیت در راستای بندهای) 9(،) 10(،) 11(و) 13(سیاستهای کلی جمعیت ارایه و جهت اجرا به دستگاه های ذیربط ابلاغ نماید.

ماده 63- به منظور تهیه نقشه روزآمد تراکم جمعیت و هدفمند کردن طرحهای حمایتی این قانون، با توجه به پراکندگی خانواده ها در سطح کشور، سازمان ثبت احوال کشور، مکلف است با همکاری مرکز آمار ایران و اداره کل مهاجرین و اتباع خارجی نسبت به تولید و انتشار آمارهای مهاجرت بر حسب فرد و خانواده بر پایه داده های مکانی پایگاهاطلاعات جمعیت کشور، به صورت سالانه و همچنین تهیه ساز و کار افزودن ثبترویدادهای حیاتی و تغییرات نشانی اتباع خارجی کشور به پایگاه اطلاعات جمعیت کشور اقدام نماید.

تبصره - سازمان ثبت احوال کشور با همکاری وزارت امور خارجه مکلف به حفظ و ارتقای کیفیت سامانه ثبت تغییر نشانی و دسترسپذیر نمودن آن برای همه ایرانیان در سطح جهانی است.

ماده 64 - وزارت امور خارجه مکلف است حداکثر تا یک سال پس از ابلاغ این قانون گزارش کلیه تعهدات ناشی از معاهدات بینالمللی مرتبط با مسائل جمعیتی کشور را به مجلس شورای اسلامی و شورای عالی انقلاب فرهنگی ارایه و با کمک نهادهای ذیربط تدابیر و اقداماتی انجام دهد که زمینه کلیه عملکردهای ضدجمعیتی نهادهای بینالمللی در کشور برطرف گردد.

ماده 65 - رعایت ضوابط ابلاغی سازمان پدافند غیرعامل از سوی دستگاه های اجرایی پس از اعلام آزمایش مواد و فرآورده های غذایی و وارداتی و محصولات تراریخته، موارد حمله زیستی، آلاینده های محیطی و عوامل شیمیایی تشعشعات و آلودگی امواج نسبت به اختلالات باروری یا جنسی، توسط مراجع ذیربط، الزامی است.

تبصره - سازمان پدافند غیرعامل موظف است دستورالعمل اجرایی این ماده را با همکاری دستگاه های ذیربط تدوین نموده و پس از تصویب در کمیته دائمی پدافند غیرعامل کشور، جهت اجرا ابلاغ نماید.

ماده 66 - نیروهای مسلح با استفاده از ظرفیت و امکانات دستگاه های اجرایی و سازمانهای ذیربط خود در زمینه ارایه خدمات بهداشتی، سلامت باروری، درمان ناباروری، افزایش ازدواج، کاهش طلاق و اعطای مشوقهای فرزندآوری ویژه کارکنان نیروهای مسلح و خانواده آنان، بازنشستگان و بسیجیان اقدام نمایند.

ماده 67 - دستگاه های اجرایی مندرج در ماده) 5(قانون مدیریت خدمات کشوری میتوانند تکالیف خود در این قانون را از طریق تفاهمنامه و عقد قرارداد با سازمان بسیج مستضعفین به اجرا برسانند.

ماده 68 - به منظور حمایت از ازدواج جوانان، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است از محل پسانداز و جاری قرضالحسنه نظام بانکی، تسهیلات قرضالحسنه ازدواج به کلیه زوجهایی که بیشتر از چهار سال از تاریخ عقد ایشان نگذشته باشد و تا کنون تسهیلات ازدواج دریافت نکردهاند با اولویت نخست پرداخت کند. تسهیلات قرضالحسنه برای هر یک از زوجها در سال 1400 (هفتصد میلیون) 000.000.700 ریال و با دوره بازپرداخت ده ساله است.

تبصره 1 - به منظور کاهش سن ازدواج، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است تسهیلات قرضالحسنه ازدواج برای زوجها زیر بیست و پنج سال و زوجه های زیر بیست و سه سال واجد شرایط دریافت تسهیلات ازدواج را تا سقف یک میلیارد (1.000.000.000) ریال افزایش دهد.

تبصره 2 - بانکها باید برای ضمانت صرفاً یکی از سه مورد اعتبارسنجی یا یک ضامن و سفته و یا سهم فرد از حساب هدفمندی یارانه ها را به منزله ضمانت بپذیرند.

مسئولیت حسن اجرای حکم این ماده به عهده بانک مرکزی و بانکهای عامل و کلیه مدیران و کارکنان ذیربط میباشد. عدم پرداخت یا تأخیر در پرداخت تسهیلات تخلف محسوب شده و قابل پیگیری در مراجع ذیصلاح میباشد. همچنین تمامی بانکها موظفند به صورت ماهانه تعداد تسهیلات قرضالحسنه ازدواج پرداختی و تعداد افراد در نوبت دریافت این تسهیلات را به صورت عمومی اعلام کنند.

تبصره 3 -مبلغ بیست هزار میلیارد) 000.000.000.000.20 ریال از منابع این ماده برای تأمین جهیزیه با کالای ایرانی به ستاد اجرایی فرمان امام(ره) اختصاص مییابد. زوجین میتوانند به جای استفاده از تسهیلات موضوع این ماده، از این تسهیلات حسب مورد به همان میزان، تمام یا بخشی از تسهیلات خود را از این طریق دریافت کنند و بهمصرف برسانند.

تبصره 4 -از سال 1401 به بعد، حداقل به اندازه نرخ تورم سالانه به مبالغ موضوع این ماده و تبصره های آن اضافه میگردد.

ماده 69 -بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است در راستای اجرای بند چ(ماده) 102(قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران از طریق بانکهای عامل مبلغ نه هزار میلیارد) 000.000.000.000.9 ریال از منابع سپرده های پسانداز و جاری قرضالحسنه نظام بانکی به تفکیک نسبت به پرداخت تسهیلات قرضالحسنه ودیعه یا خرید یا ساخت مسکن) بنا به درخواست خانوار(با بازپرداخت حداکثر بیست ساله برای خانواده های فاقد مسکن که در سال 1399 به بعد صاحب فرزند سوم به بعد شده یا میشوند به میزان یک میلیارد و پانصد میلیون) 000.000.500.1 ریال اقدام نماید.

تبصره 1 -بانک مرکزی مکلف است در راستای اجرای بند چ(ماده) 102(قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران از طریق بانکهای عامل مبلغ چهار هزار و ششصد میلیارد) 600.4000.000.000.000 ریال از منابع سپرده های پسانداز و جاری قرضالحسنه ودیعه یا خرید یا ساخت مسکن) بنا به درخواست خانوار(با بازپرداخت حداکثر ده ساله برای خانواده های فاقد مسکن به شرح ذیل اقدام نماید:

الف- خانوارهای صاحب دو فرزند تا سقف دو هزار میلیارد) 000.000.2.000.000 ریال به هر خانواده به میزان یک میلیارد) 000.000.000.000.1(ریال

ب- خانوارهای صاحب یک فرزند تا سقف یک هزار و ششصد میلیارد

1) 000.000.000.600.1(ریال به هر خانواده به میزان هشتصد میلیون) 000.000.800 ریال پ- خانوارهای دو نفره (زوج و زوجه) تا سقف هزار میلیارد) 000.000.000.000.1(ریال به هر خانواده به میزان پانصد میلیون) 000.000.500 ریال.

تبصره 2 -از سال 1401 به بعد، حداقل به اندازه نرخ تورم سالانه به مبالغ موضوع این ماده و تبصره) 1(آن اضافه میگردد.

ماده 70 -اجرای احکام این قانون در ارتباط با نهادهای زیر نظر مقام معظم رهبری منوط به اذن ایشان میباشد.

ماده 71 -مستنکفین از اجرای این قانون، علاوه بر جبران خسارات وارده و اعمال مجازات موضوع ماده) 9(قانون رسیدگی به تخلفات اداری به مجازات حبس یا جزای نقدی درجه چهار یا پنج موضوع ماده) 19(قانون مجازات اسلامی مصوب 1/2/1392 محکوم میشوند.

تبصره 1 -مقامات موضوع ماده) 71(قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب 1386/7/8 چنانچه در اجرای احکام این قانون ناظر به وظایف خود اهمال یا ترک فعل یا ممانعت نمایند، علاوه بر مجازات صدر این ماده به پنج تا پانزده سال محرومیت از حقوق اجتماعی(موضوع ماده) 26(قانون مجازات اسلامی مصوب 1/2/1392) محکوم میشوند.

تبصره 2- سازمان بازرسی کل کشور و نهادهای امنیتی در حوزه نظارتی خویش مکلفند مستنکفین از اجرای این قانون را شناسایی نموده و به مراجع قضایی معرفی نمایند. در اجرای این حکم مقام قضایی مکلف است نسبت به گزارشهای واصله و شکواییه های مردمی رسیدگی کند.

تبصره 3- دستگاه های مذکور در ماده) 29) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، مکلف به ارایه گزارش عملکرد شش ماهه به ستاد ملی جمعیت میباشند. ستاد ملی جمعیت موظف است گزارش شش ماهه خود را به مجلس شورای اسلامی و شورای عالی انقلاب فرهنگی ارایه دهد. دولت مکلف است از سال دوم اجرای این قانون، اعتبار مرتبط با موضوع جمعیت در دستگاه هارا به پیشنهاد ستاد ملی جمعیت بر اساس میزان عملکرد آن دستگاه ها در سالهای قبل در لایحه بودجه سنواتی پیشنهادی به مجلس شورای اسلامی درج نماید.

تبصره 4- اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع ماده فوق علاوه بر مجازات صدر ماده به ابطال موقت پروانه فعالیت مرتبط با جرم بین سه تا پنج سال توسط دادگاه نیز محکوم خواهند شد.

تبصره 5- رسیدگی قضایی موضوع این ماده مانع از رسیدگی دیوان عدالت اداری و هیأتهای رسیدگی به تخلفات اداری نمیباشد.

ماده 72- دولت مکلف است جهت اجرای احکام این قانون، بودجه لازم را در قوانین بودجه سنواتی و در ردیفهای مشخص از محل درآمدهای ذیل بر حسب نیاز تأمین و اختصاص دهد:

1- اعتبارات هزینه‌ای:

الف- یک درصد) 1% (از اعتبارات بودجه کلیه دستگاه ها، نهادها و مؤسسات موضوع ماده) 29) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و مندرج در قانون بودجه که به نحوی از انحاء از اعتبارات دولتی استفاده میکنند به استثنای فصول) 1، 4) (و) 6) هزینه‌های و شرکتهای زیانده ب- یک درصد) 1% (از اعتبارات مالیات بر ارزش افزوده پ- یک درصد) 1% (از اعتبارات جدول هدفمندی یارانه ها ت- مبلغ سه درصد) 3% (از محل موضوع مابهالتفاوت نرخ ارز

ده درصد) 10% (منابع حاصل از اجرای ماده) 37) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت) 2، (مالیات سلامت) دو درصد) 2% (از یک دوازدهم هزینه های جاری شرکتهای دولتی، بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت که سودده و فاقد زیان انباشت هستند چ- صد درصد) 100% (از محل افزایش بیست درصدی جرایم تخلفات رانندگی هفتاد درصد) 70% (از درآمد اجرای اصل) 49) (قانون اساسی؛ به غیر از اموالی که باید به صاحبان حق رد شود و یا در اختیار ولی فقیه است.

منابع حاصل جریمه های مذکور در متن این قانون

اعتبارات مرتبط با توزیع عموم اقلام پیشگیری از بارداری، عقیمسازی و سایر مواردی که تحت هر عنوانی به کنترل جمعیت منجر میشده است.

صد درصد) 100% (درآمد حاصل از افزایش نهصد) 900) ریال به تعرفه هر مترمکعب گاز مصرفی واحدهای تولید کننده فولاد صد درصد) 100% (درآمد حاصل از افزایش هزار) 100) ریال به ازای هر مترمکعب فروش آب شرب شهری مشترکان پرمصرف آب از طریق شرکتهای آبفای شهری و واریز به حساب خزانه

صد درصد) 100% (درآمد حاصل از افزایش سه برابری جرایم مربوط به کالا، تجهیزات و داروهای قاچاق

صد درصد) 100% (جرایم تعزیرات حاصل از احتکار و گرانفروشی

کاربر بسته های ارایه دهنده خدمات مخابراتی علاوه بر قیمت هر پیامک مبلغ ده (10) ریال از استفاده کننده خدمات مذکور دریافت و جزو منابع این قانون قرار گیرد.

2- اعتبارات تملک داراییهای سرمایه‌های-عمرانی:

مبلغ سه درصد) 3% (از محل اعتبارات تملک داراییهای سرمایه‌های بابت احداث، تکمیل و تجهیز طرحهای تحقیقاتی و تجهیزات و امکانات مرتبط با این قانون

تبصره 1- اجرای احکام این قانون در سال 1400 در چهارچوب موارد پیشبینی شده در قانون بودجه سال 1400 کل کشور خواهد بود.

تبصره 2- اجرای تکالیف مندرج در مواد این قانون از محل منابع حاصله از بند «الف» اعتبارات هزینه‌های موضوع این ماده به شرح ذیل است و در همان حد محدود خواهد شد:

1- مواد) 20 (و) 22 (جمعاً ده درصد) 10% (

2- مواد) 28 (،) 30 (و) 41 (هر کدام پنج درصد) 5% (

3- ماده) 24 (سی درصد) 30% (

4- ماده) 46 (یک درصد) 1% (

5- ماده) 50 (چهار درصد) 4% (

تبصره 3- تسهیلات بانکی موضوع مواد) 10 (،) 68 (و) 69 (، منوط به تصویب آن در بودجه سنواتی خواهد بود.

تبصره 4- کلیه اعتبارات مذکور در این ماده در چهارچوب تبصره های فوق، صد درصد) 100% (تخصیص مییابد.

ماده 73- به موجب این قانون، **قانون تنظیم خانواده و جمعیت مصوب 62/2/2137** با اصلاحات و الحاقات بعدی آن و ماده واحده قانون سقط درمانی مصوب 10/3/1384 و محدودیتهای مربوط به تعداد فرزند در بند) 4 (ماده) 68 (قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده) 68 (ی اجتماع ن تأمی ن قانون) مصوب 3/4/1354 نسخ میگردد.

تبصره -کلیه دستگاه های اجرایی کشور مکلفند ظرف دو ماه پس از لازمالاجرا شدن این قانون، به بازنگری و اصلاح مقررات و آییننامه ها و ضوابط اداری و مالی و استخدامی مرتبط بر اساس احکام این قانون در جهت افزایش فرزندآوری اقدام و گزارش عملکرد خود را به مجلس و نهادهای ذیربط ارایه نمایند.

قانون فوق مشتمل بر هفتاد و سه ماده و هشتاد و یک تبصره در جلسه مورخ بیست و چهارم مهرماه یک هزار و چهارصد کمیسیون مشترک طرح جوانی جمعیت و حمایت از خانواده مجلس شورای اسلامی طبق اصل هشتاد و پنجم) 85 (قانون اساسی تصویب گردید و پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت هفت سال در تاریخ 10/8/1400 به تأیید شورای نگهبان رسید.

محمدباقر قليباف
